

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Ambasciata d'Italia
Atene

Εργαστήριο Γλώσσας, Μετάφρασης και Μελέτης των σχέσεων
μεταξύ Ιταλικής και Ελληνικής Γλώσσας
Laboratorio di Lingua, Traduzione e Studio del contatto linguistico italo-greco

UNIVERSITÀ NAZIONALE
E KAPODISTRIAS DI ATENE

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ITALOELLENICA 2023

Το Εργαστήριο Γλώσσας, Μετάφρασης και Μελέτης των σχέσεων μεταξύ ιταλικής και ελληνικής γλώσσας του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας διοργανώνει το Διεθνές Συνέδριο *Italoellenica*. *Συναντήσεις για τη γλώσσα και τη μετάφραση 2023* με θέμα

Διάλεκτοι και γλώσσες 'άλλες' στον ιταλικό και τον ελληνικό χώρο

Dialecti e lingue 'altre' in Grecia e in Italia

το οποίο θα πραγματοποιηθεί στο Κεντρικό Κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών (Πανεπιστημίου, 30) την Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου 2023 και θα είναι αφιερωμένο στη μνήμη των πρόσφατα χαμένων διαλεκτολόγων Κωνσταντίνου Μηνά, Fiorenzo Toso και του γλωσσολόγου Gabriele Iannaccaro.

Το Συνέδριο αποσκοπεί στην ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών από τη μελέτη των διαλέκτων και των μειονοτικών γλωσσών. Τα θέματα αυτά θα εξεταστούν στις διάφορες διαστάσεις τους (γλωσσικές, πολιτισμικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές) και μακριά από τοπικιστικές και εθνικιστές διαθέσεις.

Παράλληλα με τις εργασίες του Συνεδρίου, θα διεξαχθεί η Συνάντηση των μελών του Atlante Linguistico Mediterraneo (ALM), ερευνητικού ομίλου με έδρα το Istituto di Studi Filologici e Linguistici Siciliani του Παλέρμο, ο οποίος απαρτίζεται από γλωσσολόγους και διαλεκτολόγους με ειδίκευση στη μελέτη του θαλασσινού λεξιλογίου των γλωσσών της Μεσογείου.

Με την αιγίδα της

Ιταλικής Πρεσβείας στην Αθήνα

και σε συνεργασία με

Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο

Istituto di Studi Filologici e Linguistici Siciliani

Επιστημονική επιτροπή

Πηνελόπη Καμπάκη-Βουγιουκλή, Ελένη Σελλά, Domenica Minniti-Γκώνια (Υπεύθυνη του Συνεδρίου).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πέμπτη 19 Οκτωβρίου 2023

Μεγάλη Αίθουσα Τελετών

- 18.00 *Χαιρετισμοί*
Πρύτανης ΕΚΠΑ
Patrizia Falcinelli, Πρέσβειρα της Ιταλίας
Giovanni Ruffino, Πρόεδρος του Istituto di Studi Filologici e Linguistici Siciliani
Γεράσιμος Παγκράτης, Πρόεδρος του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
- Προσκεκλημένοι ομιλητές*
- 18.30 Tullio Telmon, *La Dialettologia in Italia*
- 19.00 Ιωάννα Μανωλέσσου, *Η διαλεκτολογική έρευνα στην Ελλάδα σήμερα*
- 19.30 Emanuele Banfi, *L'Italia, terra di 'storiche' (e di nuove) minoranze linguistiche*
- 20.00 Ελένη Σελλά, *'Κατατεθειμένες' και 'μη κατατεθειμένες' δίγλωσσες ομάδες στην Ελλάδα σήμερα*
- 21.00 *Δείπνο στην Πρεσβεία*

Παρασκευή 20 Οκτωβρίου 2023
Αμφιθέατρο Ιωάννης Δρακόπουλος

Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Διάλεκτοι και γλώσσες ‘άλλες’ στον ιταλόγλωσσο χώρο

- 10.00-10.15 Rosanna Sornicola, *I dialetti della Campania e la storia linguistica del Meridione italiano*
- 10.15-10.30 Claudio Giovanardi, Andrea Testa, *Osservazioni sul lessico del romanesco contemporaneo*
- 10.30-10.45 Annalisa Nesi, *In Toscana c'è il dialetto?*
- 10.45-11.00 Stella Retali-Medori, *Il corso e i suoi dialetti*
- 11.00-11.15 Daniele Vitali, *I dialetti emiliano-romagnoli: distribuzione, ripartizione, struttura e vitalità*
- 11.15-11.30 Franco Crevatin, *L'Italia dialettale nord-orientale*
- 11.30-12.00 *Διάλειμμα*
- 12.00-12.15 Maurizio Viridis, *Scritture letterarie e traduzioni in lingua sarda*
- 12.15-12.30 Vito Matranga, *La minoranza italoalbanese: tra vecchie e nuove resistenze*
- 12.30-12.45 Domenica Minniti-Γκόνια, *Sistemi e proposte di trascrizione del greco-calabro*
- 12.45-13.00 Matteo Rivoira, *L'occitano e il francoprovenzale nelle Alpi italiane: questioni e prospettive*
- 13.00-13.15 Andrea Scala, *La romani d'Italia e lo studio del contatto linguistico*
- 13.15-13.30 Luisa Revelli, *L'italiano 'lingua altra' fuori d'Italia: il caso del Corno d'Africa*
- 13.30-14.00 *Συζήτηση*

Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Διάλεκτοι και γλώσσες ‘άλλες’ στον ιταλόγλωσσο χώρο

- 15.00-15.15 Μαρίνα Τζακώστα, *«Όσα κρύβονται κι όσα μένουν φανερά»*: Ζητήματα παρεμβάσεων στην γλώσσα του Ερωτόκριτου
- 15.15-15.30 Γεωργία Κατσούδα, *Η διαλεκτική ποικιλία των Κυθίων και οι γλωσσικοί δεσμοί της με τα επτανησιακά ιδιώματα*
- 15.30-15.45 Νίκος Λιόσης, *Επιδράσεις της όψιμης ελληνιστικής κοινής στην τσακωνική*
- 15.45-16.00 Γιώργος Τσουκνίδας, *Χαρακτηριστικά του γλωσσικού ιδιώματος του Δομοκού Φθιώτιδος*
- 16.00-16.15 Πηνελόπη Καμπάκη Βουγιουκλή, Τριαντάφυλλος Παπαδάκης, *Η διαλεκτική/λαϊκή ορολογία της φυτολογίας/ζωολογίας στη σύγχρονη διαλεκτική ποικιλία της Ξυλαγανής Ροδόπης: περιγραφή και εκπαιδευτική εφαρμογή*
- 16.15-16.30 Mark Janse, *Προοδευτικές περιφράσεις στα μικρασιατικά και νοτιοϊταλικά ελληνικά. Μία συγχρονική και διαχρονική προσέγγιση*
- 16.30-17.00 *Διάλειμμα*
- 17.00-17.15 Κώστας Ντίνας, *Οι νεολατινικές γλώσσες της βαλκανικής: η περίπτωση της Αρωμονικής/Κουτσοβλαχικής*
- 17.15-17.30 Χρυσούλα Παπαδοπούλου, Ευαγγελία Βλάχου, Γιώργος Κοτζόγλου, *Ρωμανιώτικη/Γεβανική: Η γλωσσική ποικιλία των Ρωμανιωτών του ελλαδικού χώρου και της Διασποράς*
- 17.30-17.45 Νίκος Κόκκας, *Οι διαλεκτικές ποικιλίες της πομακικής όπως αποτυπώνονται στην προφορική παράδοση των Πομάκων της Ξάνθης*
- 17.45-18.00 Ασημάκης Φλιάτουρας, Δέσποινα Αργυριάδου, Ιωάννα Πέππα, Ιωάννα Τσιγγέλη, *Τα αρβανίτικα στο χωριό Παραδημή του νομού Ροδόπης: γλωσσική αλλαγή και στάσεις ομιλητών*
- 18.00-18.15 Ελένη Σκούρτου, *Ανύπαρκτες γλώσσες στην εκπαίδευση: Το παράδειγμα της Ρομανί στο ελληνικό σχολείο*
- 18.15-18.30 Σπύρος Αρμωστής, *Η αύξηση της ορατότητας της Κυπριακής διαλέκτου*
- 18.30-19.00 *Λήξη των εργασιών και συζήτηση*

Συνάντηση του Atlante Linguistico Mediterraneo

Πέμπτη, 19 Οκτωβρίου 2023, ώρες 10.00-12.00

Αμφιθέατρο Ιωάννης Δρακόπουλος

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

***Ο Γλωσσικός Άτλαντας της Μεσογείου: Προς την ολοκλήρωση του μεγαλύτερου
γεωγλωσσικού εγχειρήματος του Εικοστού Αιώνα***

Ομιλητές: Giovanni Ruffino, Tullio Telmon, Franco Crevatin, Annalisa Nesi, Vito Matranga, Domenica Minniti-Γκόνια.

Η συνάντηση θα διεξαχθεί σε υβριδική μορφή, δια ζώσης και εξ αποστάσεως (μέσω της πλατφόρμας Webex).

Σάββατο, 21 Οκτωβρίου 2023, ώρες 10.00-13.00

Επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Σημείωση

Οι ανακοινώσεις της Α΄ Συνεδρίας θα γίνουν στα Ιταλικά, ενώ οι ανακοινώσεις της Β΄ Συνεδρίας στα Ελληνικά. Θα υπάρξει ταυτόχρονη διερμηνεία.

Γραμματεία του Συνεδρίου

Federica Grasso, Σκάι Ιγνατίου, Λεωνίδας Μπανάκος, Μαρία Παγαρτάνη, Θάνος Καλογερόπουλος, Ερωτόκριτος Πετεινάτος, Γιώτα Πολατίδου, Αλεξάνδρα Σουλάνη, Μιχάλης Φαφούτης, Νατάσα Χουχουλή.